Talousvaliokunta

Keskiviikko 25.11.2020 klo 11.00—12.30

Läsnä
puheenjohtaja Juhana Vartiainen kok
jäsen Atte Harjanne vihr (3, 4) (5 osittain)
jäsen Mari Holopainen vihr
jäsen Hannu Hoskonen kesk (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Pia Kauma kok (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Riitta Mäkinen sd (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Matias Mäkynen sd (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Janne Sankelo kok (3) (4, 5 osittain)
jäsen Joakim Strand r (3, 4) (5 osittain)
jäsen Hussein al-Taee sd (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Veikko Vallin ps
jäsen Tuula Väätäinen sd (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
jäsen Johannes Yrttiaho vas (1, 2, 3, 4) (5 osittain)
varajäsen Hilkka Kemppi kesk (1, 2) (3 osittain)
varajäsen Joonas Könttä kesk (1, 2, 3)
varajäsen Leena Meri ps (1, 2, 3)
varajäsen Kai Mykkänen kok (3) (4 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Teija Miller
valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 14 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä

Hallituksen esitys HE 224/2020 vp
Valiokunnan lausuntoluonnos Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kaupallisten rokotetutkimuspalvelujen yhtiöittämisestä liite A 3

Sihteeri esitteli lausuntoluonnoksen.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi lausuntoluonnoksen muutettuna.

Perustelujen 5. kappaleen 1. virke muutettiin kuulumaan seuraavasti: ”Erityistehtäväyhtiöistä on määritelty valtion 8.4.2020 annetussa omistajapoliittisessa periaatepäätöksessä.”

Perustelujen 6. kappaleen loppuun lisättiin kaksi uutta virkettä: ”Yleisenä näkökohtana valtion virastot ja laitokset ovat valtion toiminnan pääasiallinen organisointimuoto, mikä on todettu myös valtiovarainministeriön yhtiöittämistä koskevassa suosituksessa vuodelta 2018. Tarkastusvirasto toteaa lisäksi, että kun valtion varoja ja toimintaa siirretään talousarviotaloudesta valtionyhtiöihin, eduskunnan budjettivalta kaventuu ja sen ohjaus- ja valvontavaltaa siirtyy valtioneuvostolle ja yhtiöiden omille toimielimille.”

Perustelujen 6. kappaleen jälkeen lisättiin uusi kappale: ”Osassa asiantuntijalausuntoista arvioidaan, että perusteita valtion erityistehtäväyhtiöksi ei olisi, koska yhtiö tekisi kaupallisten lääkeyhtiöiden tilaamaa rokotetutkimusta ja siten se toimisi pääasiassa kaupallisena tutkimusta myyvänä yhtiönä. Yhtiö ei valmistaisi eikä kehittäisi rokotteita, jolloin sen tehtävä ei liittyisi kansalliseen valmiustoimintaan tai tartuntatautien torjuntaan.”

Perustelujen 7. kappaleen 1. virke muutettiin alkamaan seuraavasti: ”Kilpailuneutraliteetin kannalta on sinänsä perusteltua lähtökohtaisesti, että...”.

Perustelujen 7. kappaleen 2. virkkeestä poistettiin sanat ”edistää avoimuutta ja”.

Perustelujen 7. kappaleen loppuun lisättiin kolme uutta virkettä: ”Esitetyt perustelut toiminnaltaan kapea-alaisen valtionyhtiön perustamisesta saatavista valtiontaloudellisista hyödyistä ovat niukat, eikä osakeyhtiömuoto sinänsä takaa tuloksellisempaa toimintaa. Esityksessä on lueteltu useita osakeyhtiömuotoon liittyviä positiivisia ominaisuuksia. Tällaiset positiiviset seikat voivat hyvin toteutua osakeyhtiömallissa, mutta niiden toteutuminen ei sinänsä ole sidottu yksinomaan osakeyhtiömuotoiseen organisaatioon.”

Perustelujen 8. kappaleen alkuun lisättiin uusi virke: ”Yhtiömuotoisen toiminnan lähtökohta on, että yhtiön on toimittava kannattavasti yhtiölainsäädäntöä noudattaen.”

Perustelujen 10. kappaleen kaksi viimeistä virkettä korvattiin seuraavilla virkkeillä: ”Yhtiöitettäväksi suunnitellun toiminnon nykyiset taloudelliset tunnusluvut puuttuvat samoin kuin arvioidut tunnusluvut yhtiömuodossa harjoitettavasta liiketoiminnasta, jolloin esitys ei mahdollista yhtiön toiminnan merkityksellisyyden ja elinkelpoisuuden arviointia taloudellisesta näkökulmasta. Hallituksen esityksestä ei ilmene, mitkä ovat nykyisin laitosmuodossa harjoitettavan kaupallisiin rokotetutkimuspalveluihin liittyvän toiminnan euromääräiset tuotot ja kulut.”

Perustelujen 18. kappaleen 1. virke muutettiin alkamaan seuraavasti: ”Vaikka nyt esitetyssä mallissa on kaupallisen rokotetutkimuksen toimintojen yhtiöittämisellä pyritty ratkaisemaan nykytilanteen haasteita ja sitä voidaan pitää ehdotuksen tavoitteiden kannalta oikeansuuntaisena, myöskään ehdotettu rakenne...”.

Perustelujen 19. kappaleen loppuun lisättiin kaksi uutta virkettä: ”Tutkimus on luonteeltaan kansainvälistä ja avointa, jotta se on arvioitavissa. Olisi arvioitava, miten esitetty yhtiömalli soveltuu tähän tarkoitukseen.”

Perustelujen 19. kappaleen jälkeen lisättiin kaksi uutta kappaletta:

”Yliopistojen asiantuntijalausunnoissa on esitetty, että korkealaatuinen lääketieteellinen tutkimus, myös rokotetutkimus, tulisi tehdä osana akateemista tutkimustoimintaa. Tällä hetkellä Tampereen rokotetutkimuskeskus toimii yliopiston alaisuudessa. Toiminnan siirtäminen uuteen yhtiöön pois yliopiston hallinnasta ei siten tukisi alkuperäistä tavoitetta.

Useissa asiantuntijalausunnoissa nostetaan myös esiin, että yliopistot ja yliopistolliset keskussairaalat, joissa tehdään merkittävää rokotetutkimusta tai rokotekehitystyötä, on jätetty suunnitelmien ulkopuolelle. Näiden näkemyksien mukaan olisi Suomelle ja koko rokotetutkimuksen alalle eduksi, jos mukana olisivat merkittävät rokotetutkimusta tekevät yliopistot ja yliopistolliset keskussairaalat. Näin ollen valtakunnallinen asiantuntemus, osaaminen ja tutkimusverkostot olisivat laajemmin rokotetutkimustoiminnan käytettävissä.”

Perustelujen 20. kappaleen 5. virke muutettiin kuulumaan seuraavasti: ”Talousvaliokunta huomauttaa, että järjestely tulee toteuttaa siten, että se mahdollistaa nyt ehdotettua laajemman osallistumisen.”

Perustelujen 20. kappaleen loppuun lisättiin uusi virke: ”Talousvaliokunta pitää tavoitteena korkealaatuisen rokotetutkimuksen mahdollistamista ja että tämän tavoitteen saavuttamiseksi löydetään paras mahdollinen rakenne.”

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi konfliktimineraalien ja niiden malmien markkinoille saattamisesta

Hallituksen esitys HE 203/2020 vp
Vastine HE 203/2020 vp TaV 25.11.2020 työ- ja elinkeinoministeriö Asiantuntijalausunto liite A 4

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- työ- ja elinkeinoministeriö, liite

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi uusiutuvan energian tuotantolaitosten lupamenettelyistä ja eräistä muista hallinnollisista menettelyistä

Hallituksen esitys HE 187/2020 vp
Valiokunnan lausunto YmVL 18/2020 vp

Ympäristövaliokunnan lausunto YmVL 18/2020 vp on saapunut valiokuntaan.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun.

Merkittiin, että kokous ei enää ollut päätösvaltainen.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Geologian tutkimuskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 211/2020 vp
Asiantuntijalausunto HE 211/2020 vp TaV 25.11.2020 professori Olli Mäenpää Asiantuntijalausunto liite A 6

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- professori Olli Mäenpää, liite

7. Hallituksen esitys eduskunnalle luottolaitos- sekä elvytys- ja kriisinratkaisudirektiivien täytäntöönpanoa koskevaksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 171/2020 vp
Vastine HE 171/2020 vp TaV 25.11.2020 valtiovarainministeriö Asiantuntijalausunto liite A 7

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- valtiovarainministeriö, liite

8. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

9. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina 26.11.2020 kello 12.00 Arkadia-salissa.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Teija Miller

Valiokuntaneuvos Lauri Tenhunen